

Svensk invandring i ett globalt sammanhang

Jan Tullberg (1000 ord, doc: 'SvenskInvandGlob.doc')

Många politiker och journalister påstår att invandringen till Sverige drivs av en vilja att hjälpa flyktingar. Men kräver gängse hövligheten att man okritiskt accepterar vad människor påstår om sina avsikter? Min uppfattning är att man bör se på beteendet och utifrån den observationen dra slutsatser om vad politiken faktiskt prioriterar. Man behöver inte vara cyniker för att misstänka att politiker gör en sak, men kallar det för något helt annat.

Låt den första frågeställningen bli: Om man i första hand vill hjälpa flyktingar vad bör man då göra? Frågan har utretts många gånger exempelvis i Statens Offentlig Utredningar och av FNs flyktingorgan. Utredningarnas rekommendation blir som regel att hjälpa effektivt och att hjälpa många vilket görs bäst i närområdet; ambitionen är att skapa fred så att flyktingarna ska kunna återvända hem. Det stora antalet flyktingar finns som interna flyktingar eller i angränsande u-länder och de insatser som görs för dem är begränsade och otillräckliga vilket kontrasterar mot de mycket stora summor som spenderas på den mindre grupp som immigrerar till den rika världen. Frågan vilka man skall hjälpa och hur man skall hjälpa är besvarad, men ända bedrivs en helt motsatt politik – invandring istället för flyktinghjälp.

Sverige har valt att hjälpa en mindre grupp på ett dyrbart sätt. Personerna släpps in i Sverige, ges permanent uppehållstillstånd för att integreras i det svenska samhället. Kostnaderna för ett sådant omhändertagande är stora. Ett instruktivt exempel är när Sverige tackade nej till att betala till FN- insatser i Jugoslavien som tog hand om människor till en kostnad per person och år på 116 dollar för att istället ta in dem i det svenska asylomhändertagandet för ca 100.000 kr. Frågan gällde konkret om Sverige skulle finansiera hjälp till närmare 200.000 människor i Jugoslavien eller istället lägga de resurserna på ytterligare 2.000 immigranter till Sverige. Att lägga hundrafalt på några få och ignorera de många kan beskrivas på flera sätt, en passande beteckning är ”gräddfil”. Det är en term som kan uppröra, men den viktiga frågan är inte om termen bör anses opassande, utan om den är rättvisande.

Det primära syftet för omvärlden kan knappast vara att hjälpa just de personer som säger ordet ”asyl” utan att stödja en utveckling i det land som personen kommer ifrån. Hur skall ett land kunna demokratiseras om alla demokrater flyttar därifrån? I det perspektivet framstår en

massutvandring som kontraproduktiv; ingen demokrati utan demokrater. Etableringen av en demokrati kan aldrig vara riskfri och att i första hand hjälpa personer som reser därifrån till ett nytt liv i ett annat land kan knappast vara det bästa sättet att stödja en demokratisk opposition. Att 5 miljoner Irakier, huvudsakligen den kompetenta medelklassen, flytt från landet ökar inte möjligheterna till demokrati i Irak. Evakuering av befolkningen från diktaturer kan inte vara en klok strategi för att främja demokrati. Frågan är om det är konstruktivt att erbjuda asyl.

En annan fråga som behöver ställas är om det är flyktingar som evakueras till Sverige. Det hävdas att vi har en flyktinginvandring, men den beskrivningen bör granskas. Ordet ”flykting” är kraftigt inflationsangripet; bara för att en person säger ordet asyl blir den personen inte därigenom automatiskt en flykting. Först om migrationsmyndigheten finner att personen har giltiga skäl, klassas personen som flykting och får uppehållstillstånd av flyktingskäl. Men många personer som saknar flyktingskäl, dvs inte är flyktingar, får också uppehållstillstånd. Under perioden 1980-2010 har Sverige fått 1.300.000 invandrare, men av dem var endast 71.000 flyktinginvandrare. Störst är gruppen ”anhöriginvandring”, näst störst ”humanitära skäl” (personen har processat länge mot migrationsdomstolens avslag), sedan följer ”skyddsskäl” (en grupp som ofta byter namn: ”de facto flyktingar”, ”flyktingliknande skäl”) och först därefter, med mindre än 6 %, kommer flyktinggruppen. Är det då rättvisande att kalla helheten för flyktinginvandring?

En central prioriteringsfråga är om uppehållstillstånd skall ges till äkta flyktingar eller till alla som uttalar ett anspråk på att vara flykting genom att säga ordet ”asyl”. Ibland mäts generositeten i termer av hur stor procent av de asylsökande som till sist beviljas asyl. Ett högst märkligt mått som överger kvalitetsambitionen som alla påstår sig se som central; att ge uppehållstillstånd till flyktingar och inte till alla hugade ekonomiska migranter. Ambitionen uppges ju vara att hjälpa de mest behövande – de som inte bara säger ordet asyl, utan också är riktiga flyktingar.

Varför lägger då Sverige ner stora resurser på personer som inte är flyktingar?

Invandrarna är inte de fattigaste och inte de mest skyddsbehövande, utan hör till världens undre medelklass som med en geografisk förflyttning kommer in i världens övre medelklass. Är det att hjälpa dem med störst hjälpbehov? Svaret är nej och frågan är då varför man bedriver denna verksamhet. En förklaring är att invandringen är klientdriven. De riktigt fattiga är långt borta, medan de asylsökande har tagit sig fram till, eller förbi, passkontrollen, ofta

genom att ha betalat stora belopp till människosmugglare, i många fall handlar det om belopp i storleksordningen 100.000 kr. Sådana belopp ligger inte inom budgeten för en fattig flykting. Den empiriskt mest rättvisande termen på den svenska invandringspolitiken är att vi har en ”undfallenhetsinvandring”; det finns en vilja hos många att komma hit och en oförmåga hos myndigheterna att säga nej. Omkring en miljard människor lever under den internationella fattigdomsgränsen *En dollar om dagen*, i dagens penningvärde 11 kr per dag. Det beloppet står i obscen kontrast till de 1.900 kr per dag per dag som svenska staten spenderar på varje ”ensamkommande flyktingbarn”.

De flesta utredningar kommer fram till att det primära är att hjälpa det stora antalet flyktingar som lever i konfliktlandet eller i dess närområde, inte att öppna en gräddfil till den första världen. Ett förslag om att skapa ”safe heavens” drevs av Tony Blair och diskuterades i EU, men asylmodellens förespråkare lyckas motarbeta en omprioritering. Internationell solidaritet bör inrikta sig på tre andra aktiviteter än att bekosta en dyrbar och destruktiv invandringsindustri: att hjälpa flyktingar i tredje världen, att finansiera barnbegränsningsprojekt och att hjälpa fattiga progressiva regimer som söker bryta sitt land ur en ond cirkel av fattigdom och förtryck. Den nuvarande modellen är ett oförsvarligt dyrbart sätt att hjälpa ett fåtal.